

STORTINGET

Representantforslag 106 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Morten Wold og Hans Andreas Limi

Dokument 8:106 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Morten Wold og Hans Andreas Limi om å fjerne byråkrati og sikre gjennomføringskraft i Forsvaret

Til Stortinget

Bakgrunn

I dagens krevende sikkerhetspolitiske situasjon er det avgjørende at Norge greier å holde tempoet oppe i å gjennomføre vedtakene fra behandlingen av Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036 (jf. Prop. 87 S (2023–2024) og Innst. 426 S (2023–2024)), og at Norge investerer mer i egen sikkerhet og forsvar.

Norge har blant annet et stort behov for å utvide produksjonen av forsvarsmateriell. Russlands ulovlige krig mot Ukraina har medført stor etterspørsel etter forsvarsmateriell. Norge skal ruste opp Forsvaret, og behovet for ammunisjon, missiler og annet materiell er økende. I tillegg til Norges behov skal NATO-landene også styrke sine forsvar og har store materiellbehov.

Den største påvirkningsfaktoren for den kraftige etterspørselen etter forsvarsmateriell er behovene som oppstår som følge av krigen i Ukraina. Ukraina har akutte og langsiktige behov for forsvarsmateriell, som må dekkes parallelt med andre nasjoners etterspørsel.

Forsvaret skal også ruste opp mange av sine anlegg og bygge ut ny infrastruktur for å kunne levere på det som er vedtatt i Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036. I mange av disse prosjektene vil Forsvaret møte på

krav om behandling etter plan- og bygningsloven, noe som er tidkrevende og rigid, og der innsigelser fra mange ulike hold forsinker fremdriften. Dette har ikke Norge tid til i den sikkerhetspolitiske situasjonen man lever i som naboland til Russland.

Et eksempel på dette er at Forsvaret ønsker å få på plass et svært viktig øvingsfelt for Forsvaret i Porsangmoen/Halkvarre skyte- og øvingsfelt. På dette skal tre våpengrener samøve. Forsvarsbygg vil etablere et nytt skytetårn for å lede ildgivning i skytefeltet i forbindelse med øvelser. Her har statsforvalter i samarbeid med reindriftsnæringen i en helt annen kommune stoppet dette. Forslagsstillerne mener man ikke kan ha det slik at reindriften og statsforvalteren kan stoppe dette prosjektet på denne måten.

For at norsk forsvarsindustri skal kunne utvide produksjonskapasiteten, vil det ofte være behov for oppføring av nye og utvidelse av eksisterende fasiliteter. Reguleringer av eiendom, bygg og anlegg (EBA) er i dag en stor utfordring tidsmessig. Forslagsstillerne mener derfor det er nødvendig å tilpasse regelverk og reguleringer, slik at objekter som angår rikets sikkerhet eller inngår i Forsvarets behov, beredskapsformål og produksjon av forsvarsmateriell, ikke må følge de samme byråkratiske begrensninger og krav og langdryge prosesser som annen virksomhet. Forslagsstillerne mener det ikke er forsvarlig i dagens sikkerhetspolitiske situasjon å la byråkratiet fortsette å male sakte i de ordinære sporene. Det er nødvendig å ta i bruk statlig arealplan for å få fortgang i prosessene og sikre en raskere saksbehandling for Forsvaret og forsvarsindustrien. Det er også helt nødvendig å korte ned alle prosesser knyttet til høringer og sikre at hensynet til rikets sikkerhet og tiltak for å trygge landet settes foran alle andre hensyn. Derfor mener forlagsstillerne at det bør vedtas en midlertidig forskrift som

sikrer unntak fra plan- og bygningsloven for tiltak som styrker forsvarsevnen. Forslagsstillerne mener dette er viktig for å sikre hurtig behandling av plansaker som omhandler produksjon av ammunisjon, forsvarsmateriell og andre etableringer og/eller utvidelser som har til hensikt å styrke Norges forsvarsevne.

Statlig arealplan

Plan- og bygningsloven paragraf 6-4 viser til statlig arealplan. Paragrafen lyder:

§ 6-4 Statlig arealplan

«Når gjennomføringen av viktige statlige eller regionale utbyggings-, anleggs- eller vernetiltak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det, kan departementet henstille til vedkommende kommune om å utarbeide arealdel til kommuneplan eller reguleringsplan etter lovens kapittel 11 og 12.

På samme vilkår kan departementet selv utarbeide og vedta slik plan. Departementet trer da inn i myndigheten til kommunestyret. Vedkommende kommune plikter å gi departementet nødvendig bistand i arbeidet.

Departementet kan i den enkelte sak bestemme at endelig konsesjon til kraftproduksjonsanlegg etter energiloven, vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven uten videre skal ha virkning som statlig arealplan. Dette gjelder ikke for konsesjon til vindkraftanlegg på land etter energiloven § 3-1.

Departementets vedtak om statlig arealplan kan ikke påklages.»

Ved behandling av slike planer overtar departementet kommunestyrets myndighet til å vedta planen. Statlige arealplaner utarbeides i dialog med kommunene de angår, og med berørte sektormyndigheter, etter de samme planprosessene som gjelder for kommunale arealplaner.

Mange statlige arealplaner gjelder utbygging av nasjonal infrastruktur som veg og jernbane, men de kan også utarbeides for andre nasjonalt viktige prosjekter. Det er flere tilfeller hvor det har blitt tatt i bruk statlig arealplan.

Pågående arbeider med statlige arealplaner per mars 2022 er:

- Reguleringsplan for hensetting Moss (Rygge)
- Reguleringsplan for hensettingsanlegg Ski + ny avgrening Østre linje
- Reguleringsplan for E39 Stord–Os (oppfølging av statlig KDP)

Vedtatte statlige arealplaner de siste årene er:

- Reguleringsplaner for nye sykehus på Gaustad og Aker
- Reguleringsplan for ny regional sikkerhetsavdeling (RSA) på Ila i Bærum (2022)
- Reguleringsplan for E16/Vossebanen (2022)
- Kommunedelplan for E39 Lyngdal Vest–Sandnes (2021)
- Reguleringsplan for Ringeriksbanen/E16 Høgkaset–Hønefoss (2020)

- Reguleringsplan for Evenes flystasjon, Harstad/Narvik lufthavn (2020)
- Kommunedelplan for E39 Stord–Os (2019)
- Reguleringsplan for politiets nasjonale beredskaps-senter på Taraldrud (2017)
- Reguleringsplan for nytt regjeringskvartal (2017)

Forslagsstillerne viser til at det trengs flere investeringer i en krevende sikkerhetspolitisk situasjon som nå. Det er et stort byggebyråkrati som gjør at prosesser tar lang tid. Forslagsstillerne vil sette inn tiltak som bidrar til å få fortgang i prosesser og få til raskere beslutninger. Derfor mener forslagsstillerne det er viktig å ta i bruk statlig arealplan for Forsvaret og forsvarsindustrien for å sikre en raskere saksbehandling. I saker som handler om rikets sikkerhet, mener forslagsstillerne at det bør vedtas en midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for tiltak som styrker forsvarsevnen. Gjennom en slik midlertidig forskrift skal det legges opp til svært korte høringsfrister for innsigelser, og hensynet til rikets sikkerhet og Forsvaret skal settes foran alle andre hensyn.

Tilgjengelighet på strøm

Forslagsstillerne viser til at tilgjengeligheten på strøm er begrenset i en rekke områder. Det er derfor viktig at det prioriteres fra myndighetene hvem som får tilgjengelig kapasitet i nettet.

Nammo ønsker å utvide kraftig som følge av et stort behov for ammunisjon, men mangler tilgjengelig strøm for å utvide produksjonen. Nammo holder til i samme strømområde som TikToks datasenter på Hamar. TikTok har fått godkjent planer for tilgang på 150 megawatt, mens det totale forbruket i regionen er 800 megawatt. Dette har ført til at Nammo må vente 5–10 år på nødvendig strømkapasitet.

Sikkerhetspolitisk og beredskapsmessig er det ikke tilfredsstillende at nettselskapene ikke har mulighet til å prioritere virksomheter som har nasjonale og forsvars- og sikkerhetspolitiske oppgaver fremfor underholdningsinnhold.

Forslagsstillerne mener regjeringen må regulere tilgjengeligheten på strøm slik at virksomheter som omfatter sikkerhet og beredskap, blir prioritert fremfor andre kommersielle virksomheter.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen vedta en midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for tiltak som styrker forsvarsevnen, for å sikre hurtig

behandling av plansaker som omhandler produksjon av ammunisjon og forsvarsmateriell og andre etableringer og/eller utvidelser som har til hensikt å styrke Norges forsvarsevne.

2. Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at norsk forsvarsindustri skal kunne utvide og øke produksjonskapasiteten raskt.
3. Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at Forsvaret får gjennomført Langtids-

plan for forsvarssektoren 2025–2036, og skjære gjennom byråkratiske hindre.

4. Stortinget ber regjeringen sikre at hensynet til rikets sikkerhet og Forsvaret skal settes foran alle andre hensyn i behandlingen av plan- og bygningssaker.
5. Stortinget ber regjeringen regulere tilgjengeligheten på strøm slik at virksomheter som har nasjonale forsvars- og sikkerhetspolitiske oppgaver, prioriteres ved tildeling av kapasitet.

4. mars 2025

Sylvi Listhaug

Per-Willy Amundsen

Erlend Wiborg

Morten Wold

Hans Andreas Limi

